БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

№ 277 (8497)
НОЯБРИИН 26
ВТОРНИК
1957 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Ехэ дэбжэлтэ тээшэ дабшан ябагша хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруул тунгалаг, зол жаргалтай байдал урдамнай угтажа байнал. Бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал хангая!

(«Эб найрамдалай манифестһээ»).

КОММУНИСТИЧЕСКЭ, ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭНЭРЭЙ ЗҮБЛӨӨН ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Агуу ехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн найндэртэ хабаадалсаһан, коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд Москвада байха үедөө хани ёһоной уулзалга хэжэ, бүхы партинуудай шухалада тоолодог асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ шиидэһэн байнабди.

Ноябриин 16—19-дэ, Москвада Зүблөөн боложо, тэрээндэ Австралиин Коммунистическэ партиин, Австриин Коммунистическэ партиин, Албаниин ажалай партиин, Алжирай Коммунистическэ партиин, Аргентинын Коммунистическэ партиин, Бельгиин Коммунистическэ партиин, Боливиин Коммунистическэ партиин, Болгариин коммунистическэ партиин, Бразилиин Коммунистическэ партиин, Великобританиин Коммунистическэ партиин, Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин, Венесуэлын Коммунистическэ партиин, Вьетнамай ажалшадай партиин, Гватемалай ажалай партиин, Германиин Коммунистическэ партиин, Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин, Гондурасай Коммунистическэ партиин, Грециин Коммунистическэ партиин, Даниин Коммунистическэ партиин, Доминиканска Республикын Арадай социалистическэ партиин, Израилиин Коммунистическэ партиин, Индиин Коммунистическэ партиин, Индонезиин Коммунистическэ партиин, Иорданиин Коммунистическэ партиин, Ирагай Коммунистическэ партиин, Испаниин Коммунистическэ партиин, Италиин коммунистическэ партиин, Канадын Хүдэлмэришэнэй прогрессивнэ партиин, Хитадай Коммунистическэ партиин, Колумбиин Коммунистическэ партиин, Корейн Ажалай партиин, Коста-Рикын Арадай Авангард гэжэ партиин, Кубын Арадай-социалистическэ партиин, Люксембургын Коммунистическэ партиин, Малайн Коммунистическэ партиин, Марокканска коммунистическэ партиин, Мексикын Коммунистическэ партиин, Монголой арадай-революционно партиин, Нидерландын Коммунистическэ партиин, Шэнэ Зеландиин Коммунистическэ партиин, Норвегиин Коммунистическэ партиин, Панамын Арадай партиин, Парагвайн Коммунистическэ партиин, Перугэй Коммунистическэ партиин, Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин, Португалиин Коммунистическэ партиин, Румынска хүдэлмэришэнэй партиин, Сан-Мариногой Коммунистическэ партиин, Сириин болон Ливанай Коммунистическэ партиин, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Таиландын Коммунистическэ партиин, Тунисай Коммунистическэ партиин, Турциин Коммунистическэ партиин, Уругвайн Коммунистическэ партиин, Финляндиин Коммунистическэ партиин, Франциин Коммунистическэ партиин, Цейлоной Коммунистическэ партиин, Чехословакиин Коммунистическэ партиин, Чилиин Коммунистическэ партиин, Швейцариин ажалай партиин, Швециин Коммунистическэ партиин, Эквадорой Коммунистическэ партиин, Югославиин коммунистнуудай Союзай, Японой Коммунистическэ партиин түлөөлэгшэд хабаадаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад мүнөөнэй уласхоорондын байдалда хамаатай шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсэһэн байна.

Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэр бүхы оронуудай хүдэлмэришэд болон таряашадта, бүхы дэлхэйн эрэшүүл ба эхэнэрнүүдтэ, һайн сэдьхэлтэй хамаг хүнүүдтэ эб найрамдалай манифесттэйгээр хандаха гэжэ шиидэбэ. Тэрэнэй текстнь эндэ туп-хаглагдаа.

Тус Зүблөөн нягта хани харилсаанай, үнэн зүрхэнһөө һанал бодолоо хэлэлгын оршон байдалда үнгэрөө, энэнь марксистско-ленинскэ һургаалаар нэгэдэһэн, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудаар холбогдоһон, ахадүүгэй барисаатай партинуудай хоорондын хани харилсаае элирхэйлэн харуулаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ МАНИФЕСТ

Хүдэлмэришэд болон таряашад! Наукын, техникын ба культурын хүдэлмэрилэгшэд! Бүхы оронуудай һайн сэдьхэлтэй хүнүүд!

Агуу ехэ Октябриин социалистическэ революциин дүшэн жэлэй ойе тэмдэглэлсэхын тула Москвада суглараһан, олон ондоо оронуудай Коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд бидэнэр Таанадта, Таанадай ухаан бодолдо, Таанадай зүрхэ сэдьхэлдэ ханданабди.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай хэсүү шэрүүн хэрэгүүд ба гай гасалангуудынь бидэнэр бүгэдын ухаан бодолдо үшөөл тодоор һанагдажа байна. Тэрэнэй шуһата мүр сараагай хүсэд арилгагдаагүй байхадань, буу дахин ехээр һандаргаха хүсэтэй, шэнэ дайнай һоулта һүлдэ үзэгдэл ажана тайбан городууд, тосхонуудай гэрнүүд дээгүүр маряаһан мэтэ болоно. Гэр гуламтануудынь дээгүүрнь шэнэ дайнай аюулай сүүдэр үргэлжэ шэбээлээгүй, баяртай хүхюун байдалайнь барагар гашуудалтай болоогүй нэгэшье орон, үглөөдэр, һара, жэлэй үнгэрхэдэ юун болохонь бэ? гэр байрануудынай дайнай гал дүлэн соо баһал шатахань гү? хамагые һандаргаха атомна, водородно бомбонууд бидэндэ, манай үри бэенэртэ гэнтын гай тохёолдуулхань гү? гэжэ һанаан үнөөн болоогүй нэгэшье орон мүнөө дэлхэй дээрэ байхагүй.

Улад зонууд дэлхэйн хоёр дайнай үедэ хэсүү юумэ үзэһэн байна. Энээнһээ хойшо болоһон дайн бүхэн тэрэ хүндэ гасалан ушаруулха бүри олон оронуудые һандаргаха, үшөө олон хүнэй аминда хоро хүргэхэ, бүри һүреэтэй, үни удаан үлэхөөр хойшолонгуудые оруулхо байха гэжэ дайнай хорото шуурган соогуур гараһан хүшэр хүндэ гэмтэл хохидол үзэдэг эгээлэй хүнүүд мэдэнэ.

Империалистическэ ехэ ехэ гүрэнүүдэй тохёолдуулһан, германска милитаризмын үүдхэһэн, дэлхэйн нэгэдэхи дайн арба миллион хүнэй ами наһые табиулаа һэн. Хэдэн арбаад миллион хүниие бэе махабадтай, һохор дохолон болгоһон юм. Тэрэ дайн хэдэн олон арадуудые үлэсэхэ, хохидохо баатай болгоо бэлэй.

Германска фашизмын гол түлэб үүдхэһэн, дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа боложо, олон тоото арминуудһаа, эбсэгтэ фронтнуудһаа гадна, бусад бүхы юумэн байлдаан худар элсүүлэгдэһэн байгаа. Авиационно бомбонууд ажана городуудые һандаргаһан, хэдэ мянган, олон зуугаад мянган юрын граждан хүнүүд хосоргдаһан байна. Тиихэдэ хэдэн миллион эрэшүүл, эхэнэрнүүд болон үхибүүд гитлеровскэ лагерьнуудай торомэ түшэ соогуур, хоротой камеранууд дотор хосорһон байха юм. Хэдэ мянган гоё һайхан городуудые һандархаар, бүхэли арадуудые тэжээхэ ба хубсалуулхаар хэмжээтэй, угаа ехэ зөөри хэрэгсэлнүүд һүйдхэлэй хэрэгтэ, үхэл ушаруулха хэрэгтэ зорюулагдаа. Олон миллион шархатаһан, гэмтэһэн хүнүүдые тоодо оруулангүйгөөр, 30 миллион үлүүтэй хүнэй ами наһые дэлхэйн дайн залгиһан байна. Энэ дайнай түрүүтэй байхада, Японой ажана городууд дээрэ түрүүн түрүүшын хоёр бомбо буугаа һэн, энэнь ерээдүйдэ хүн амитанай олоороо хюдагдажа болохо аюул тохёолдуулаа.

Арадуудай зүгһөө зохихо хэмжээ абангүй, дайн байлдаа тохёолдуулаа һаань, энээнэй урда тээ хүн түрэлтэнэй үзэһэнһөө үлүү ехэ аюул ушарха гэжэ ойлгохын тулада ехэ эрдэмшье, уран ухааншье хэрэггүй байна. Байгаалиин асари ехэ хүсэнүүд хүнэй оролдолгоор элирүүлэгдэн сүлөөлэгдөөд, бүмбэрсэг дэлхэйн алишье хубида һүйдхэл ушаруулжа болохоор шадалтай зэбсэг хэрэгсэлнүүд бии болонхой гэжэ Европын, Америкын, Азиин; Африкын ба Австралиин зон мэдэнэ. Шэнэ дайнай болоо һаань, хүнэй гасалангүй хоргодохоор, аюулда оронгүй үнгэрхөөр газар гэжэ байхагүй. Атомно-водородно, ракетнэ дайн үүдхэгдээ һаа, тэрэнэй гал дүлэниинь бүхы арадуудые дайража, хүн түрэлтэнэй олон үетэндэ юу томшоггүй ехэ гасалан зоболон ушаруулжа болохо байна.

Бүхы дэлхэй дээрэхи эгээлэй хүнүүд өөһэдынгөө национальна, политическэ үзэл бодолһоо, шажан шүтэлгэһөө, үнгэ шарайһаа дулдыдангүй, амгалан тайбан ажаһуухые хүсэдэг байха юм. Бүхы дэлхэй дээрэхи эгээлэй хүнүүд иигэжэ асууна:

Байгаалиин бүхы нюуса нөөсые мэдэжэ абадаг, тэрэниие улам ехээр мэдэлдээ оруулжа байдаг һүргэн ухаатай хүн, Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэшэ советскэ хэмэл хоёр одо дэгдээһэнэй ашаар ойрын сагта одо мүшэдтэ хүрэжэ магад байһан хүн дайн байлдаа зайсуулжа, өөрыгөө абаржа шадахагүй аал?

Бидэнэр, коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд арадуудай хуби заяанай түлөө харюусалгаяа хүсэд мэдэрэн, иигэжэ мэдүүлнэбди:

— дайн сэрэг зайлашагүй болохо бэшэ, харин тэрэниие болюулжа шадагдаха, амгалан байдал хамгаалжа, батадхажа шадагдаха,—гэжэ мэдүүлнэбди.

40 жэлэй урда хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые нээһэнороной түб хотодо бидэнэр сугларааб-ди. Түүхэдэ түрүүшынхеэ 1917 ондоород орон дотор социалистическэ революци илаһан юм. Ажалша зон засаг түрые гартаа абаад, али бүхы дарлалта ба хүниие хүнэй мүлжэдэг ябадал үгы хэхэ уг зорилго урдаа табиһан байгаа. Россин хүдэлмэришэд болон таряашад, Ленинэй партиин хүтэлбэреэр, өөһэдынгөө тугууд дээрэ эб найрамдалай уряа лозунг бэшээд, тэрээндээ ходо үнэн байдаг. Соведүүдэй орон 40 жэлэй туршада оршон мандаха зуураа, амгалан байдал хангаха зам бүхы арадуудта заажа үгөө, империалистнуудай зүгһөө элдэб олон һаад тойбо татабашье һаань—бусад бүхы оронуудтай, эдэнэй ниитын байгууламжаһаа дулдыдангүй, эбтэ харилсаа холбоо байгуулха гэжэ оролдоо.

Капиталистическэ оронуудай хүдэлмэришэд өөһэдынгөө имагта шухала эрилтэнүүдые үндэһэ болгон, эб найрамдалай түлөө энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Иимэ арюун һайхан хэрэгые бүхы дэлхэйн түрүү хүнүүд дэмжээ. Тиигэбэшье, эб найрамдалай хүсэн хүн түрэлтэниие шэнэ унал һандаралһаа, дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа уридшалан зайсуулжа шадаагүй. Эб найрамдалай хүсэн даншье үсөөн байгаа. Тиихэдэ Советскэ Союз амгалан байдал сахин хамгаалхын түлөө сэхэ шууд тэмсэдэг гансахан орон байһан юм.

Одоо дайн сэрэг үүдхүүлэнгүй байжа болохо, амгалан байдал сахижа шадагдаха гэжэ мүнөө бидэ, коммунистнууд хэлэнэбди. Тиигэжэ бүрин этигэнхэйгээр хэлэнэбди. Юундэб гэхэдэ, дэлхэйдэхи байдал мүнөө тад ондоо болонхой, хүсэнүүдэй тэнсүүри ондоо болонхой.

Октябриин Агуу ехэ революциин ашаар урган мандаһан Соведүүдэй орон гансааран, таһаранги байхаяа болёо. Фашизмые илаһанай һүүлээр миллиард шахуу хүн зонтой, социализмын асари ехэ дэлхэй эмхидэн бүрилдөө. Нүгөөдэ агуу ехэ социалистическэ гүрэн—арадай засагта Хитад орон эб найрамдал ба уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулха гэжэ, ниитын ондо ондоо байгууламжануудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байлга хангаха гэжэ эрмэлзэн, Советскэ Союзтай зэргэлээд дабшана. Европа болон Азидахи арадай демократиин оронууд иимэл амгалан тайбан зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнад.

Советскэ Союзда, мүн бусад социалистическэ оронуудта промышленность, наука болон техникын гайхамшаг ехээр хүгжэһэн ушар эб найрамдалай хэрэгтэ туһа хүргэнэ, дайн байлдаа үүдхэлгэдэ һаад хэхэ түгэлдэр хүсэн болоно.

Дэлхэй дээрэ ондоо шэнэ хүсэн урган гараа: Октябриин революциин нүлөөн доро һэрин үндыһэн колонинуудай арадууд хэдэн зуун жэлдэ дулдыдуулан дарлаһан гэнжэһээ мултараад гү, али мултаржа байнхай. Эдэнэр өөһэдынгөө хэрэгүүдтэ империалистическэ хүсэнүүдые хамааруулангүй, ажана амгалан ажаһуухые хүсэнэ. Гээгдэнги ба үгытэй ядуу байдалһаа хахасахын тулада эб найрамдалай ба нейтралитедэй политика, мэдээжэ «табан гол ёһо сахиха» политика—газар дайдынгаа бүрин бүтэн ба түгэс сүлөөтэй байха, бэе бэедээ добтолхогүй, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хабааралсахагүй, адли тэгшэ эрхэтэй, алишье таладаа ашагтай байха, амгалан ёһоор зэргэ оршохо политика баримталан бэелүүлнэ.

Социалистическэ оронуудай арадуудһаа гадна, мүн Зүүн зүгэй арадууд дайн байлдаанда дурагүй байна. Дайнай аюулые хоёр дахин үзэһэн баруун тээхи капиталистическэ оронуудай арадуудшье дайнда ойн ухаанһаа дурагүй байха юм.

Эб найрамдалай хүсэн угаа ехэ. Эдэ хүсэнүүд дайн байлдаа үүдхүүлэнгүй байжа, эб найрамдал сахин хамгаалжа шадаха. Гэбэшье, һүреэтэй муухай, хүн зониие олоор гэмтээхэ дайнай аюул үшөөл зайсуулагдаагүй байна гэжэ дэлхэйн бүхы хүн зондо ойлгуулан һэргылүүлхэ гээшэ арюун уялгамнай болоно гэжэ бидэ, коммунистнууд тоолонобди.

Арадуудай эб найрамдалай хэрэгтэ, амгалан байдалда аюул хаанаһаа тохёолдоноб? Дэлхэйн хоёр дайнай үедэ, мүн баһа мүнөөшье буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргажа хэмгүй ехээр баяжаһан капиталистическэ монополинууд дайнда дуратай, дайн болоһой гэжэ хүсэнэ. Буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээн гаргаха ябадал монополинуудта айхабтар ехэ ашаг олзо олгохо зуураа, ажалшадай байдалые бүри хүндэ хүшэр болгоно, ороной экономическа хэрэгые муудхаана. Капиталистическэ, илангаяа американска монополинуудай баалалта доро капиталистическэ зарим гүрэнүүдэй засаг баригша бүлэгүүд буу зэбсэг хуряаха тухай, ядерна зэбсэг хоримжолхо ба шэнэ дайе зайсуулха зорилготой ондоошье хэмжээнүүд тухай дурадхалнуудые абахаяа арсана. Эб найрамдал хүсэдэг оронууд Нэгэдэмэл Наһануудай Организацида олохон һайн дурадхал оруулһан байха, тэдэниие батал-ан абаа һаа—амгалан байдал бэхижүүлхэ, шэнэ дайнай аюулые бууруулха байгаа. Буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые болюулха, атомна дайнай аюулые зайсуулха, гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха, эдэнэй хоорондохи экономическа харилсаа холбоое хүгжөөхэ (энэнь гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэдэг байлгын шиидхэхы нүхэсэл болохо) асуудалнуудаар ООН-эй үзэмжэдэ табигдаһан дурадхалнууд бүхы арадуудай үндэһэн шухала зорилгонуудта харюусаха байна. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэһээ амгалан тайбан байдалай хуби заяан, ерээдүйн үетэдэй хуби заяан ехээр дулдыдаха болоно. Уласхоорондын байдалые шанга зандань байлгаха гэжэ хүсэдэг хүнүүд лэ эдэ дурадхалнуудта эрид шууд эсэргүүсэнэ.

«Дэлхэйн коммунизм» тэдэнэй эрхэ сүлөөдэ, ёһо гуримда, амгалан байдалда аюул тохёолдуулжа байһан хэбэртэйгээр США-гэй, Англиин, Франциин, Италиин ба бусад капиталистическэ оронуудай хэдэн мянган газетэ, радиостанцинууд үдэр бүри шашалдана.

Гэхэ зуура, дай үүдхэхэ ба ондоо оронуудта сэрэгээр добтолхо, бусадай газар дайдые булимтаран эзэмдэхые баадхаха шалтагаан коммунистическэ партинуудта, социалистическэ нэгэшье орондо байхагүй. Советскэ Союз, арадай засагта Хитад орон үргэн ехэ газар дайдатай, байгаалиин барагдашагүй баялигуудтай юм. Дайн байлдаан болоһой гэжэ хүсэдэг ангинууд гү, али социальна бүлэгүүд бүхы социалистическэ оронууд дотор байхагүй. Эндэхи засаг түрые хүдэлмэришэд, таряашад барижа байдаг. Эдэнэр бүхы дайнуудта эгээл ехэ гэмтэл хохидол үзэһэн байха юм. Иимэ оронууд шэнэ дайн болоһой гэжэ хүсэхэ аал? Коммунистнууд ямар зорилготойб гэхэдэ, бүгэдэниитын ажана тэниглэн байдал, бүхы арадуудай хүсэн түгэс хүгжэлтэ, наһануудай хоорондо хэтэ мүнхын эб найрамдал хангахаар общество байгуулхые хүсэдэг юм. Тиимэһээ, коммунистнуудһаа үлүү шууд сэхээр дайнда дурагүйдэдэг, эб найрамдал сахидаг тэмсэлшэд гэжэ байхагүй!

Социалистическэ оронууд ниитын ба политическэ системээ ондоо нэгэшье арадта хүсөөр баадхахые хүсэдэггүй байна. Эдэ оронууд социализмын зайлашагүй илаха байһанда батаар этигэдэг. Тиигэбэшье, социализмые газаа тээһээ баадхажа болохогүй гэжэ, энэнь орон бүхэнэй хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы түрүү хүсэнүүдэй дотоодын тэмсэлэй үрэ дүн болохо ёһотой гэжэ эдэ оронууд мэдэнэ. Тиимэһээ, социалистическэ оронууд ондоо оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха гэдэггүй, тэрэшэлэн өөһэдынгөө дотоодын хэрэгүүдтэ бусадые хамаархуулдаггүй байха юм. Тиимэ болохолоороо, социалистическэ оронууд амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэдэг, өөрынгөө системые бусадта хүсөөр баадхаха хүсэлэнтэй гэдэг баталамжанууд хадаа эб найрамдалда дуратай хүнүүдые мэхэлхэ гэһэн һэдэлгэ болоно.

Эб найрамдалые шухалада тоолодог бүхы хүнүүдэй оролдолго хүсэлэлгэеэ нэгэдхээд, дай үүдхэгшэдэй хорото аашанууд тушаа һэрэмжэеэ улам дээшэлүүлээд, аюулда орохоёо байһан амгалан байдалаа хамгаалхын түлөө тэмсэлые шангадхалга—бидэнэй нангин уялга болоно гэжэ бүрин мэдэрээд байбал, амгалан байдал сахижа шадагдаха.

Бүхы дэлхэйн арад түмэнэй зол жаргал хангаха, арадуудай хүгжэлтэ дэбжэлтэ, ерээдүйн һаруул һайхан байдал мандуулха гэжэ эрмэлзэн:

эрэшүүл болон эхэнэрнүүдтэ,
хүдэлмэришэд ба таряашадта,
наука болон искусство эрхилдэг хүнүүдтэ,
багшанар ба албахаагшадта,
залуушуулда,
ремесленнигүүд, худалдаа наймаашад, промышленнигуудта,
социалистнууд, демокрадууд болон либералнуудта,
политическэ элдэб үзэлтэй,
ямаршье шажанда шүтэдэг бүхы хүнүүдтэ,
эхэ орондоо дуратай хамаг хүнүүдтэ,
дайн байлдаанда дурагүй бүхы хүнүүдтэ,
бүхы дэлхэй дээрэхи һайн сэдьхэлтэй хүнүүд
— бүгэдэндэ ханданабди.

Таанар бүгэдэндэ иимэ уряатайгаар ханданабди:

Буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргахаяа болихо эрилтэ хэгты. Тиигэжэ зэбсэгжэлгэ дайнай аюулые үдэр бүри улам ехэ болгоно, ажалша таанарта улам хүндэ хүшэр хойшолон тохёолдуулна бшуу;

атомна ба водородно зэбсэг үйлэдбэрилхэ, хэрэглэхэ ябадал хоримжолхо, тэрэшэлэн энэ зэбсэг туршан тэһэлхэ ябадалые—түрүүшын алхам болгон дары зогсоохо эрилтэ хэгты;

сэрэгэй бүлэглэлнүүдые эмхидхэдэг, бусад оронууд дотор сэрэгэй базануудые бии болгодог политикада эсэс табиха эрилтэ хэгты.;

һүүлшын дайе үүдхэһэн гол гэмтэд болохо германска милитаристнуудые Европын тэг дунда дахинаа зэбсэглүүлхэгүй гэһэн эрилтэ хэгты;

империалистнуудай зүгһөө Дүтын ба Дундада Зүүн зүгтэ элдэб ааша гаргахаяа, сэрэгэй хорото ябуулгануудые хэхэеэ болихо эрилтэ табигты;

аюулгүй байдалые хамтынгаа хүсөөр хамгаалха политика, ондо ондоо байгууламжатай оронуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политика, арадуудай экономическа ба культурна үргэн ехэ харилсаа холбоо байгуулха политика дэмжэгты.

Нэгэдэмэл Наһануудай Организацида эб найрамдалай политика бэелүүлхыень, хүйтэн дайнай политикада эсэргүүсэхыень өөһэдынгөө правительствонуудһаа ,эригты гэһэн уряатайгаар Таанар бүгэдэндэ ханданабди.

Бүхы дэлхэй дээрэхи һайн сэдьхэлтэй хүнүүдтэ:

1) атомна ба водородно зэбсэг туршан тэһэлхэ ябадал дары зогсоохын түлөө;

2) энэ зэбсэг үйлэдбэрилгэ ба хэрэглэлгые тон богонихон болзор соо заатагүй хоримжолхын түлөө эмхидэгты, тэмсэгты гэжэ уряалан ханданабди.

Бидэ, коммунистнууд бүхы ами наһаяа социализмын хэрэгтэ зорюуланхайбди. Бидэ, коммунистнууд энэ агуу ехэ хэрэгэй илаха байһанда батаар этигэдэгбди. Тиимэл ушарһаа, манай үзэл сурталай—Марксын, Ленинэй үзэл сурталай, пролетарска интернационализмын үзэл сурталай түгэс илалта туйлаха байһанда этигэнэбди. Бидэнэр амгалан тайбан ажаһуухые хүсэдэг, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг байнабди. Дайн байлдаан—манай харша дайсан мүн.

Социальна ондо ондоо ёһо гуримтай оронууд саашадаа амгалан ёһоной наука, амгалан ёһоной техникэ хүгжөөлгын талаар хоорондоо мүрысэдэг болог лэ. Эдэнэр дайн байлдаа үүдхэжэ бэшэ, харин хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө, арадуудай байдалые улам һайжаруулхын түлөө мүрысөө хэжэ, хэнэйнгээ булюуе тодоруулаг лэ.

Һайн сэдьхэлтэй бүхы хүнүүдтэ гараа һарбайнабди. Буу зэбсэг ехээр түхеэржэ, арадуудые хашадаг, зобоодог ябадалые хамтынгаа хүсөөр үгы хэел! Газар дэлхэйгээ дайнай аюулһаа, үхэл ба һандаралһаа сүлөөрүүлэел! Ехэ дэбжэлтэ тээшэ дабшан ябагша хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруул тунгалаг, зол жаргалтай байдал урдамнай угтажа байнал.

Бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал хангая!

Энэ манифестые Австралиин, Австриин, Албаниин, Алжирай, Аргентинын, Бельгиин, Боливиин, Болгариин, Бразилиин, Великобританиин, Венгриин, Венесуэлын, Вьетнамай, Гватемалай, Германска Демократическа Республикын, Германиин Федеративна Республикын, Гондурасай, Грециин, Даниин, Доминниканска Республикын, Израилиин, Индиин; Индонезиин; Иорданиин, Ирагай, Испаниин, Италиин, Канадын, Хитадай, Коломбын, Корейн, Коста-Рикын, Кубын, Люксембургын, Малайн, Марокын, Мексикиин, Монголой Арадай Республикын, Нидерландын, Шэнэ Зеландиин, Норвегиин, Панамын, Парагвайн, Перугэй, Польшын, Португалиин, Румыниин, Сан-Мариногой, Сириин ба Ливанай, Советскэ Союзай, Таиландын, Тунисай, Турциин, Уругвайн, Финляндиин, Франциин, Цейлоной, Чехословакиин, Чилиин, Швейцариин, Швециин, Эквадорой, Югославиин, Японой коммунистическэ партинуудай делегацинууд баталан абаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу

Болзорһоо урид дүүргэхэнь

Модошодой амжалта

Хориин леспромхозой модошод СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые зүбшэн хэлсэжэ, нэгэн дуугаар дэмжэнэ. Мүнөө үедэ леспромхозой мастерска участогууд, модо бэлэдхэлэй пунктнууд дээгүүр суглаанууд боложо байна.

Иимэ суглаан Патайн Горхоной модо бэлэдхэлэй пунктда үнгэргэгдөө. Энэ пунктын модошод Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө шэнэ амжалта түйлажа байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон пунктын модошод жэлэйнгээ түсэб ноябриин 20-до дүүргээд, түсэбһөө гадуур 4 мянган кубометр модо шэрэбэ.

Василий Павловай хүтэлбэрилдэг механизированнэ мастерска участогай модошод илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даалгабари 120—140 процент дүүргэнэ. Тус участогта нормоёо дүүргэдэггүй модошод үгы. Тиихэдэ трактористнууд А. Аворов, П. Никитин, крановщигууд Елистратов, Ланьчов, жолоошод Бабинцев, Гостев гэгшэд халаанайнгаа даалгабарие 130—200 процент дүүргэдэг болонхой.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, жэлэй дүүрэтэр 9000 кубометр модо түсэбһөө гадуур шэрэхэ, хүдэлмэришэн бухэнэй комплексно бүтээсые 500 кубометр болгохо гэһэн шэнэ уялга абаад эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө модошод социалистическэ мүрысөө бүри эршэтэйгээр дэлгэрүүлбэ.

Ц. Дандаров, манай корр.

Механизаторнууд Хандалгые һайшаана

Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые һайшаан дэмжээ.

КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр Будажапов Хандалга тушаа эндэ элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр МТС-эй директор Ильков, механик Бальчуков, тракторна бригадын бригадир Шестаков, эрхим тракторист Сагревин, комбайнер Жамбалов болон бусад үгэ хэлээ.

Удаань Хандалгада харюу болгон механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Трактор заһабарилха түсэбөө 1958 оной февралиин нэгэндэ, хүдөө ажахын машина, зэмсэг заһабарилгаяа февралиин 15-да, комбайн заһабарилгаяа майн нэгэн болотор һайн шанартайгаар дүүргэхэ тухай уялга доторнь хэлэгдэнэ.

Механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхын тула һуралсал эмхидхэхэ, шэнэ жэлэй гаратар МТС-эйнгээ харьяата колхозуудта ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгыень хаалгажа дүүргүүлхэ, тарилгадань түгэс бэлэдхүүлхэ, тиихэдээ ерэхэ жэлдэ тракторайнгаа хүдэлмэрие 110 процентээр дүүргэхэ тухай уялга доторнь хэлэгдэнхэй.

1958 ондо үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ доошо бэшэ һү һаахыень, хонин бүриһөө 3 килограмм 200 граммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалхыень харьяата колхозуудаа механизаторнууд уряалаад, энээниие бэелүүлгэдэнь туһалхабди гэжэ нэгэн дуугаар шиидэбэ.

Н. Цыбенов, манай корр.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан Улан-Удын сэмбын фабрикада һаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ суглаан дээрэ фабрикын директор нүхэр Альцман элидхэл хээ.

—Бидэнэр Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэди. Тиин ойн баярай сессиин Хандалгада харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, шэнэ амжалтануудые туйлаха арга боломжотойбди,—гэжэ нүхэр Альцман хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлдэ фабрикын элдэб цехын хүдэлмэришэд үгэ хэлэхэ зуураа, шэнэ уялгануудые абаба. Сэмбэ шэрдэхэ болон заһажа дүүргэхэ цехын начальник нүхэр Гриф фабрикын бүтээһэн бухы продукциие эрхим шанартайгаар шэрдэжэ, заһажа байхабди гэжэ мэдүүлээ. Аппаратно-ээрэлгын цехын мастерай туһалагша нүхэр Шитов өөрынгөө үгэ соо: «мүнөө манай бригада халаан бүри 390 ээрсэг нооһо ээрэхын орондо 491-ые ээрэнэбди. Бидэнэр энээнээ доошолуулхагүйбди,—гэжэ мэдүүлбэ.

Заһабарилга-барилгын цехын коллектив декабриин 20 болотор жэлэйнгээ даалгабари дүүргэхээр уялга абаба.

Фабрикын коллектив үйлэдбэриингөө жэлэй түсэб декабриин 14 болотор дүүргэхэ гэжэ түрүүнэй хараалһан байгаа. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин Хандалгатай танилсаад, тэдэнэр мүнөө декабриин 10-да түсэбөө дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абаба. Түсэбһөө гадуур 55 мянган метр сэмбэ нэхэхэ, тиихэдэ алмагдаһан түүхэй эдээрээ 22 мянган метр сэмбэ гаргаха гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин дүнгүүд тухай болоһон, сэмбын фабрикын коллективэй суглаан. Трибуна дээрэ аппаратно-ээрэлгын цехын мастерай туһалагша С. Шитов үгэ хэлэжэ байна.

А. Мантаев.

Арадай судьянар, заседательнуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ

БУЛТАДАА ДЭМЖЭБЭ

ХОРИ. (**Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба**). Хориин аймагай предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхозуудта арадай судьяда ба арадай заседательнуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаанууд боожо эхилбэ.

Аймпотребсоюзай хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай суглаан политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ. Энэ суглаанда һунгагшад олоороо суглараа. Суглаан дээрэ нэн түрүүн үгэ абаһан хүдэлмэришэн нүхэр Пичаевский иигэжэ хэлээ:

—Арадай судьяда кандидадаар нүхэр Цыдып Бадмаевич Бальжинимаевые дэбжүүлхые би дурадханаб. Энэ нүхэр 1946 онһоо хойшо юстициин органуудта таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байха зуураа, даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр, оролдосотойгоор хандадаг юм. БМАССР-эй юстициин министрын орлогшоор хүдэлмэрилжэ байхадань, Цыдып Бадмаевичые манай аймагай хүдэлмэришэд, албахаагшад 1954 ондо аймагайнгаа арадай судьягаар һунгаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр Бальжинимаев манай аймагта хүдэлмэрилжэ байхадаа арад зоной этигэл найдабариие үнэн сэхээр харюулжа байна.

Энэ дурадхалыень хүдэлмэришэн нүхэр Кожевников халуунаар дэмжээд:—Нүхэр Бальжинимаевай кандидатурые дэмжэхые сугтаа хүдэлдэг бүхы нүхэдөө уряалнаб,—гэбэ.

Тиигэжэ нүхэр Пичаевскиин дурадхалые сугларагшад нэгэн дуугаар һайшаажа, Цыдып Бадмаевич Бальжинимаевые арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлбэ.

Аймпотребсоюзай агнуури эмхидхэдэг Михаил Татауров, Хориин сельпогой бэлэдхэлшэ Василий Аксаментов, номой магазинай наймаалагша Анна Кожевникова арадай заседательнуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэв.

Тэрэшэлэн мастерской соогоо болоһон суглаан дээрэ эрхим ажалаараа суурхадаг түмэршэ дархан Аюр Баяновые, модошо дархан Евгений Балашовые Хориин МТС-эй механизаторнууд болон хүдэлмэришэд арадай заседательнуудта кандидадуудаар нэгэн дуугаар дэбжүүлбэд.

Кандидадуудта дэбжүүлэгдэһэн нүхэд эрхим ажалаараа шалгарһан, арад зондоо хүндэтэй, һайн абари зантай хүнүүд юм.

Мүн иимэ суглаанууд аймагай бусад эмхи зургаануудта, хүдөө нютагуудаар дэбжэлтэ ехэтэйгээр боложо байна.

Этигэл найдабариемнай харюулхал байха

Модоной заводой хүдэлмэришэд цехүүд соогоо 50—100-гаараа сугларжа, арадай судьяда ба заседательнуудта кандидадуудаар эрхим хүбүүд, басагадаа дэбжүүлнэ.

Һаяхан болоһон суглаан дээрэ хюрөөдэмэл модо ашаалдаг цехын хүдэлмэришэд арадай заседательда кандидадаар цехые даагша нүхэр Антроп Логинович Гусляковые дэбжүүлбэ.

Антроп Логинович ашалгын энэ цехтэ арба гаран жэл таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Тэрэшэлэн модо ашагшад заседательда кандидадаар эрхим мастер нүхэр Перфил Макарович Наумовые дэбжүүлбэд.

Модо хюрөөдэлгын цехын хүдэлмэришэд арадай заседательнуудта кандидадуудаар хюрөө тааруулан табидаг ажалдаа нэгэтэ бэшэ шалгарһан түрүү хүдэлмэришэн Дмитрий Алексеевич Сухановые, мүн эрхим мастер Илья Федорович Павловые нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Эд хэрэгсэлэй цехынхид түрүү хүдэлмэришэн, жэл хахадайнгаа даалгабариие арбан һара соо дүүргэһэн нүхэр Александр Георгиевич Плехановые арадай заседательда кандидадаар баяр баясхалантайгаар дэбжүүлээ.

Гадна, байрын коммунальна таһагай хүдэлмэришэд арадай заседательда кандидадаар модоной заводой баниин хүдэлмэришэн, энэ заводто 20 жэл соо ажаллажа байха зуураа саг үргэлжэ түрүүшүүлэй дунда ябадаг, арадай этигэл найдабариие үнэн сэхэ ажалаараа дүүргэжэ байдаг Серафима Филипповна Киберовагай кандидатурые нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэбэд.

Нүхэр Киберова гурба дахин удаалуулан арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Модоной заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад дэбжүүлһэн кандидадууднай манай этигэл найдабариие харюулхал байха гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Ушарынь кандидадуудта дэбжүүлэгдэһэн эдэ нүхэд ажалдаашье шалгардаг, олондо жэшээ харуулжа ябадаг эрхим хүнүүд мүн.

Д. Аюшеев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын оёдолой фабрикын хубсаһа олоор оёдог цехтэ арадай судьяда болон арадай заседательнуудта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан харуулагдана. Цехын хүдэлмэришэн С. М. Ероносов үгэ хэлэжэ байна.

Тус суглаанда хабаадагшад Улан-Удын Советскэ районой нэгэдэхи участогай арадай судьяда кандидадаар А. П. Мороковые, арадай заседательда кандидадаар цехынгээ түрүү хүдэлмэришэн А. И. Бухольцевае дэбжүүлбэ.

Л. Хайдуровай фото.

ЭРДЭМТЫН ТҮРЭҺЭН НЮТАГТА

Хамар-Дабаанай хангил хабсагайн дороһоо эхи татажа харьялан шааян урдаһан Үшөөтэйн гол тунгалаг хүйтэн уһаяа Зэдэ мүрэндэ түргэнөөр асаржа шудхадаг. Нюдэ алдама үргэн ехэ Үшөөтэй нютаг энэ голой хоёр талаар холо хүрэтэр нэмжын хэбтэнэ. Бурят зоной дундаһаа эрдэмтын нэрэ хүндэдэ эгээн түрүүшээр хүртэжэ алдар солоёо дуудуулһан Доржи Банзаров энэ голой эрье дээрэ, Баян-Зүрхэн уулын баруун хажууда эдир бага наһаяа үнгэргэһэн гэдэг.

Балар бүдэхи, барга урда сагһаа хойшо сартуул угсаатан Үшөөтэйн голой хоёр эрье зубшан айл аймагаараа ажаһууһан юм. Баяд ноёдой бадашаа зандараан, лама бөөнэрэй дура зоргоороо ашалаан, үгытэй ядуу зоной, үбшэн хүнүүдэй уйлаан ёолоон, урда сагта эндэ дуулдажа байдаг һэн.

Агууехэ Октябриин арюун наранай мандахада, урданай харанхы байдал һалан арилжа, Үшөөтэйн талада үргэн сүлөөгэй һаруул һайхан гэрэл мүхэшэгүй хурсаар ялараа һэн. Мүнөө тэндэ баяр жабхаланта шэнэ байдал бадаран хүгжэнэ.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ АШААР

—Үдэр һүни хоёр шэнгеэр манай мүнөөдэрэй ажабайдал урдынхиһаа илгарна —гэжэ эрхим хонишон, үбгэжөөл колхозник Сахья Банзаракцаев омогтойгоор мэдүүлнэ.

1931 ондо алдар солото эрдэмтын нютагта колхоз тогтобо. Анхан дээрээ тэрэ миил 1500 үхэртэй, 45—50 гектар тарилгатай байһан юм. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам Үшөөтэй нютагай үнгэ хубилжа, колхоз улам хүсэтэй, баян боложо, колхознигуудайнгаа шэн зоригто ажалай үрэ дүнгүүдые тобойсо харуулаа.

Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ талаар манай түрэл Коммунистическэ партиин эрид шанга хэмжээнүүдые абаһанай ашаар һүүлэй хэдэн жэл соо колхозой ажабайдалда илангаяа ехэ хубилалта болоо. Энээн тухай тобшохоноор хөөрэебди.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз гол түлэб мал ажал эрхилдэг юм. Артелиин олзо доходой ехэнхи хубинь мал ажалһаа ородог. Мүнөө колхоз хори гаран мянган толгой малтай болонхой. Малай үдэжэ олон болохын хажуугаар, тэрээнһээ мяха, тоһон улам ехээр абтадаг боложо байна. Дүрбэ-табан жэлэй саана үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 350—400 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, энэ жэлэй юһэн һара соо 1323 литр һаагдаа.

Колхозой мал ажалай фермэнүүдтэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, тэрээндэ бүхы малшад хабаадана. Мүн зоотехническэ эрдэм ухаанай туйлалтануудые, түрүү малшадай дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ ажал һайнаар ябуулагдана. Эдэ бүгэдын ашаар ехэхэн амжалта туйлагдаа. Залуу һаалишан Долгор-Сурун Цыбикова даажа абаһан үнеэн бүриһөө хоёр мянган литр һү һаажа, аймагайнгаа малшадай социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Һаалишад Цырен-Ханда Галсанова, Ханда Лубсанова, Дарима Тубанова, Дамдин-Сурун Содбоева, Александра Дымчикова, Клара Раднаева болон бусад мүн лэ һайнаар ажаллажа, үльгэр жэшээ харуулаа.

Үнеэдэй гүүртые даагша Дамдин-Сурун Лубсановатай хөөрэлдэжэ байха зуураа, иигэжэ асуубабди:

— Һүүлэй хоёр жэл соо үнеэдһээ һү һаалга яагаад иимэ ехэ болоо гээшэб?

—Үнеэдээ зүбөөр харууһалха, эдээлүүлхэ, һайн байрада байлгаха хэрэгтэй. Гүүртын хүдэлмэрилэгшэд, һаалишад, адуулгашад гансахан энээндэ бүхы һанаагаа табина,—гэжэ тэрэ харюусаба.

Артелиин мал ажалай олзо доход эгээн ехээр үгэдэг һалбаринь хонин ажал болоно. Мүнөө жэл гүрэндэ нооһо тушаагаад, колхоз нэгэ миллион гаран түхэригэй олзо абаа. Санжа Ринчинов, Дашижап Идамжапов, Сахья Банзаракцаев, Ринчин Цыренов гэгшэд колхозой үнинэй, эрхим хонишодынь гээшэ.

Гахай үсхэбэрилгэ эндэ тон һая болотор мал ажалай эгээн гээгдэнги һалбари байһан юм. Оройдоол 1955 онһоо хойшо колхозой правлени гахай үсхэбэрилхэ асуудалда анхаралаа горьтойгоор хандуулдаг болоо. Гахайн фермые даагшаар коммунист Иши-Самбу Гунзенов томилогдожо, гахайн байха типовой шэнэ байра баригдаба. Тиин ажал хэрэг амжалтатайгаар ябажа эхилээ. 1956 ондо эхэ гахай бүриһөө 16 поршоонхо абтажа, гүрэндэ 70 центнер гахайн мяхан тушаагдаа. Мүнөө жэлдэ 21 эхэ гахайһаа тус бүриин 17 поршоонхо абтаба. Жэлэй дүүрэхэ хүрэтэр 200 шахуу центнер гахайн мяхан гүрэндэ тушаагдаха юм.

ШЭНЭ ГАЗАРАЙ ШЭМЭ

Үшөөтэйн тала хүнэй хараһаар байтар хубилна. Хаа яахан хатуу шара дэрһэ ургаһан, тала дүүрэн тарбаганай нүхэ малтагдаһан хубхай хооһон газарые шэртэн хаража байхадаа, урда үеын үбгэ эсэгэнэр хэзээ нэгэндэ шэниисын алтан далай эндэ эбхэрэн долгилхо юм гэжэ һанажашье ябаһан байгаа аалам. Тэрэ һайн һайхан һаналынь имагтал Совет засагай үедэ, хамтын ажалай ашаар бодото дээрээ бэелүүлэгдээ. Шэнэ техникын жолоо бариһан хүбүүд басагад олон зуун жэлдэ хүнэй гар хүрөөгүй хэбтэһэн тала дайдые таряалангай газар болгоод, мүнөө баян ургаса хуряана.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада хоёр мянга гаран гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, мүнөө колхозой тарилгын талмай 4 мянган гектар болонхой. Мүнөө колхоз гүрэндэ таряа тушаажа, урэһээ хаажа дүүргээд, колхознигуудтаа ажалта үдэртэнь олон мянгаад пүүд таряа хубаахаяа байна. Олохон колхознигууд шэнэ ургасын ехэ таряа авансаар абанхай.

Колхозой шэнэ центр улам болбосон түхэлтэй боложо байна. Нэгэ янзын шэнэ гэрнүүд гоёор жэрылдэн харагдана. Гансахан мүнөө жэлдэ таби шахуу шэнэ гэр баригдаа.

Ажахын барилгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. 1954 онһоо хойшо хонидой байха хэдэн дал, тугалай хоёр байра, гараж, гахайн байра, шубуунай байра баригдаа, силосэй олон нүхэн малтагдаа. 750 тонно таряа хадагалха склад мүнөө жэл шулуугаар баригдажа дүүрээ. Культбаза, мүн үнеэдэй дүрбэн рядтай хоёр дал шулуугаар баригдажа дүүрэхэеэ байна. Тэндэ ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд бүхыдөө оньһон аргаар хэгдэхэ юм. Табан таһалгатай полевой стан баригдажа байна.

Колхозой барилгын бригадада хорин бэрхэ дархашуул хүдэлнэ. Ломбо Данзанов, Нимбу Домеев, Даниил Цыденжапов, Ёндон Раднаев, Дугар Балсанов, Батомунко Чагдуров гэгшэд даалгабаряа 130—150 процент дүүргэжэ, һайнаар ажаллана. Малай байрануудые барилгада Улан-Удын заводой хүдэлмэришэд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Дүй дүршэлтэй мастер нүхэр Пискунов тэдэниие хүтэлбэрилдэг юм. Ойрын жэлнүүдтэ үшөө олон элдэб байрануудые барихаар хараалагдана.

БАЯН ДЭЛГЭР БАЙДАЛ

Үшөөтэйн колхознигууд баян һайнаар, болбосон культурнаар ажаһуудаг болонхой. Олонхи колхознигууд ажалта үдэртөө таряа талха, ехэ мүнгэ абадаг болоо. Жэшээлхэдэ, 1956 ондо гүүртые даагша Дамдин-Сурун Лубсанов өөрынгөө һамган һаалишан Ханда Лубсановатай хамтадаа 60 гаран пүүд таряа, 32 мянган түхэриг мүнгэ абаа. Олохон колхознигууд гэрээрээ дүүрэн үнэтэ зүйлнүүдые худалдан абана. Ямаршье айлда ороо һаа, комод, шифонер, буфет, никельдэмэл орон, оёдолой машина, часы гэхэ мэтын зүйлнүүдые харахат. 50-яад колхозник мотоцикл худалдан абаа.

Хори-гушан жэлэй саана эндэ 2—3 хүн үзэг бэшэг мэдэдэг һэн. Мүнөө колхознигууд бултадаа үншадаг, бэшэдэг болоо. Колхознигуудай үхибүүд нютагайнгаа долоон жэлэй һургуулида, хэдэн олон хүбүүд басагад Кяхтын, Улан-Удын, Эрхүүгэй болон оронойнгоо бусад дунда, дээдэ һургуулинуудта һуралсана.

Хүн бүхэндэ һү, мяха, тоһоной хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин уряал колхознигуудай ажалай асари ехэ дэбжэлтэ үүсхээ. Мал ажалһаа ашаг шэмэ ехээр абахын, энээнэй түлөө тон түрүүндэ малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэл фермэ, бригадануудта үргэнөөр дэлгэрбэ.

Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойн баярай сесси дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй батталан абаһан Хандалгые халуунаар һайшаажа, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд социалистическэ мүрысөөгөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Үшөөтэй нютагта иигэжэ шэнэ ажабайдал хүгжэн бадарна, зол жаргалта ажабайдалаа, тэрээниие асарһан Коммунистическэ партияа магтан дуулаһан ирагуу һайхан дуунууд сууряатан зэдэлнэ.

Семён ЗОДБОЕВ.

АГИТАТОРТА ТУҺАЛАМЖА

Арадай заседательнүүд сүүдэй бүрин эрхэтэ гэшүүд мүн

[Б]айгша оной декабриин 15-най [...]ралтын үдэр үргэн ехэ Российн [...] Федерации дотор арадай сүүдэй [...]галта болохонь.

[Э]нэ һунгалтада хаа хаанагүй бэ[...]хэл түлэг дундаа ябажа байна. [...]гуулиин округууд болон пункт[...]д эмхидхэгдээд, һунгуулиин [...]летеньнүүдые тушаан абаха ба [...]сuудые тоолохо ажалшадай де[...]адуудай аймсоведүүдэй түлөө[...]шэд томилогдоод байна. Эдэ [...]рнүүдтэ һунгагшадай суглаа[...]д боложо, Эхэ орондоо хи[...]рлашагүй үнэн сэхэ, ехэшье, ба[...]ые хэрэгые тон анхаралтайгаар, [...] сэхээр шиидхэдэг, үнэн [...]лаараа алдаршаһан, сэхэ сэ[...] ябадалтай, ажабайдалай ехэ [...] дүршэлтэй болоһон эрхим түрүү [...]үдээ һунгагшад арадай судья[...]та болон арадай заседательнүүд[...] кандидадууд болгон дэбжүүлжэ [ба]йна.

[М]анай советскэ сүүд үнэ[...]рөө бодото арадай сүүд юм. Яа[...]ааб гэхэдэ, манай сүүд арад зо[...]р һунгагдадаг, тэдэнэй сэхэ ха[...]далгатайгаар хэрэгүүдые шүү[...] ба шиидхэдэг, тэдэнэй хиналта [...]ю ажал хэрэгүүдээ ябуулдаг, хэ[...] байһан ажал тухайгаа арадай [...]ьянар һунгагшадайнгаа үмэнэ [...]ю тоосожо байдаг. Һунгагша[...]гаа оруулһан дурадхалнуудые, [...]үмжэлхы ажаглалтануудые ха[...]даа абажа, социалистическэ [...]ли ёһые бүри нарииаар сахиха [...]эгые эрхилдэг юм.

[С]оветскэ сүүдэй үнэхөөрөө ара[...] байһыень тэрэнэй ажал-ябуул[...]а сүүдэй бүрин эрхэтэ гэшүүн [...]ложо, арадай заседательнүүдай [...]аадалсадаг ябадал элеэр гэр[...]нэ. Арадай заседательнүүдаар [...]үү хүдэлмэришэд, эрхим ажа[...]раа шалгарһан колхознигууд, [...]д зондоо үнэн сэхээр алба хэжэ [...]дэтэй болоһон багшанар, вра[...]д болон бусад алба хаагшанар [...]гагдадаг байна. 1954 оной де[...]рь һарада болоһон һунгалтада [...]ай Бурят-Монголой республика [...]ор 2450 арадай заседатель [...]гагдаһан байна. Тэдэнэй 577-нь [...]элмэришэн, 668 колхозник, 1205 [...]ахаагшанар, пенсионернүүд бо[...] бусад байһан юм.

[Б]олохоёо байгаа арадай сүүдэй [...]галтада манай республика до[...]35 судья, 2500 гаран арадай за[...]тель һунгагдаха байна. Манай [...]гуулиин хуулиин ёһоор арадай [...]ьягаар гү, али заседателяар [...]гуулиин эрхэтэй, һунгалтын бо[...]о үдэр хүрэтэр 23 наһа гүйсэһэн, [...]ань сүүдлүүлээгүй ямаршье эр[...]эн дэбжүүлэгдэжэ болохо юм. [...]өөр, сүүдэй хэрэгүүдые шүүхэ, [...]дхэхын тулада гансал тиимэ [...]этэй бэшэ, харин мораль[...] эрхэтэй, олондо хүндэтэй бо[...]он, ажалшадай этигэл найдаба[...]е харюулжа шадаха хүнүүдые [...]эн оложо дэбжүүлээд һунга[...]ай, социалистическэ хуули ёһо[...]дые нарин сэхээр сахиха, совет [...]үдые коммунис ёһоор хүмүү[...]лхэ хэрэгтэ арадай сүүдэй дүүр[...]г үүргэ бүри дээрэ үргэгдэхэ [...]у.

[С]үүдэй ажал-ябуулгада хүдэлмэришэдые, таряашадые шадаал һаа олоорнь хабаадуулжа, тэдэнииe гүрэнөө хүтэлбэрилжэ һургаха шухала гэжэ Коммунистическэ партиие, Совет гүрэнииe байгуулагша В. И. Ленин Совет засагай тогтоһон түрүүшын жэлдэ заагаа һэн. «Совет засагай ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн статьягай анха түрүүшын таамналга дотороо Ленин багша иигэжэ бэшээ: «Совет засагай гол ёһонуудтай тааралдуулан демократическа гуримуудые сахин эгээл үргэн ниитэ ажалшадые сүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсуулдаг эгээл тиимэ сүүдүүд журам сахиха ба өөрыгөө журамтай болгохо гэһэн зорилгые бэелүүлжэ шадаха юм... Гражданинууд бултадаа сүүдэй хүдэлмэридэ, ороноо хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хабаадалсаха ёһотой» (В. И. Ленин, зохёолнууд, тэм 27, нюур 191— 192).

Ленин багшын энэ заабариинь Советскэ Конституцяар батадхагдажа мүнөө конституционно ёһо гурим болгогдонхой. Мүнөө үедэ тон үсөөхэн хэрэгүүдһээ бэшэнииинь (багазэргын хулиган ябадал гаргаһан, жэжэхэн хонжоо наймаа хэһэн хэрэгүүдһээ бусадынь) хэдэн хүнэй, тусхайлбал арадай судьягай болон арадай хоёр заседателиин хабаадалгатайгаар хаража үзэгдэдэг байна.

Сүүдэй заседани дээрэ хэрэг харажашье байха үедэ, мүн приговор гү, али шиидхэбэри гаргажашье байха үедэ арадай заседательнүүд хадаа арадай судьятай адли эрхэтэй сүүдэй гэшүүд байдаг. Арадай заседательнүүд сүүдтэ ороһон хэрэгэй материалнуудтай сүүдэй болохоһоо түрүүн танилсаха эрхэтэй юм. Сүүдэй болохоһоо түрүүн хэрэгтэйнь танилсаад байхадаа, шэнэ гэршэнүүдые нэмэжэ дуудуулха, хэрэгые зүбөөр шиидхэхэдэ хэрэгтэй болохо бэшэг документнүүдые нэмэжэ хабсарха эрилтэ хэхэ, хэрэгые хүсэд һайнаар тодоруулан мүрдэхын тулада бэлэдхэлэй гү, али сүүдэй заседаниһаа мүрдэлгын зурганuудта бусааха гэһэн эрилтэ хэхэ тэдэнэр эрхэтэй юм. Мүн сүүдэй заседаниин боложо байхада арадай заседательнүүд сүүдлүүлэгшэдэ, гэршэнэртэ, экспертдэ, зөөрэ нэхэгшэдэ болон харюусагшада асуудал табиха эрхэтэй байдаг.

Сүүд дээрэ бүхы асуудалнууд, тэрэ тоодо гэм хэгшэдэ ямар хэһээлтэ, хэды болзортойгоор үзүүлхэ асуудал судья болон хоёр заседателиин олонхи голосоор шиидхэгдэдэг юм. Ямаршье шиидхэбэри гаргахадаа арадай заседательнүүд судьятай адли эрхэтэй байдаг. Энэнь хадаа советскэ сүүдые буржуазна присяжна сүүдһээ илгаруулдаг гол шухала шэнжэнүүдэй нэгэн болоно.

Тиихэдэ капиталистическэ оронуудта судьянар ехэ олон хэрэгүүдые гансааран шиидхэдэг юм. Присяжна заседательнүүдай хабаадалсадагшье газарта, тэдэнэр гансал асуудал — гэмнүүлэгшэ гэмтэй гү, али үгы гү гэһэн асуудал шиидхэлсэдэг юм. Харин гэм хэгшэдэ ямар хэһээлтэ, хэды шэнээн болзортойгоор тодорхойлхо асуудалые судья гансаараа шиидхэдэг юм. Ехэнхидээ баян ангиин түлөөлэгшэд присяжна заседательнүүдаар һунгагдадаг дээрэһээ, тэдэнэр баяшуулай, мүлжэгшэдэй тала хараһан шиидхэбэри гаргадаг юм. Тиимэһээ буржуазна оронуудай сүүдүүд хадаа үнэнтэ дээрээ капиталай тогтооһон гуримые, капиталистнуудай аша туһые, тэдэнэй үмсын зөөриие бүхы хүсөөрөө сахин хамгаалдаг, мүлжэлгэ, дарлалтын зэбсэг мүн.

Үнэн зүб советскэ сүүд бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ арадай заседательнүүдай ямаршье һаадгүйгөөр хабаадалсаха арга тэдэндэ совет гүрэн хангадаг. Сүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсаха үедэнь хүдэлмэришэдтэ, албахаагшанарта хүдэлжэ байһан газарһаань салин хүлһэниинь сүм түлэгдэдэг. Арадай заседателиин сүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа, өөрынгөө уялгые дүүргэхэ гэхэдэнь һаад ушаруулха гэһэн хүнүүд уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха юм.

Арадай заседательнүүд сүүдэй хүдэлмэридэ ээлжээгээр хабаадалсадаг. СССР-эй, союзна болон автономно республиканuудай сүүдүүдэй байгуулалта тухай хуулиин ёһоор тэдэнэрые нэгэ жэлэй турша соо арбан үдэр хүрэтэр сүүдэй хүдэлмэридэ хабаадуулжа болохо. Сүүдтэ хабаадалсаха зуураа, арадай заседательнүүд совет хуулиие һайса мэдэхэ болодог, гүрэн түрын хэрэгые хүтэлбэрилжэ һурадаг байна. Иигэжэ олон түмэн хүдэлмэришэдые, колхознигуудые, албахаагшадые сүүдэй хүдэлмэридэ үдэр бүри хабаадуулаагүй һаа, манай сүүдүүд зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо шэбээлээд байһан хуушан сагай үлэгдэлнүүдтэй амжалтатайгаар тэмсэжэ, коммунистическэ ёһоор хүн зониие хүмүүжүүлхэ хүндэтэ зорилгые һайнаар дүүргэжэ шадахагүй бшуу.

Даалгагдаһан уялгануудаа хангалтагүйгөөр дүүргэһэн арадай судья гү, али арадай заседатель манай һунгуулиин хуулиин демократическа гуримай ёһоор һунгагшадаар дуудагдан тушаалһаа болюулагдажа болохо юм.

Социалистическэ хуулиие саашадань бэхижүүлхэдэ, арадай сүүдэй хүдэлмэриие улам һайжаруулхада, тэдэнэй арад зонтой холбоо барисаагаа бэхижүүлхэдэ боложо байһан һунгуулиин кампаниин туһалха байһаниинь лабтай. Советскэ Союзай арадуудта хандаһан СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгаар үүсхэгдэһэн ажалшадай угаа ехэ ажалай болон политическэ дэбжэлтын оршон байдалда арадай сүүдэй һунгалтада бэлэдхэл ябажа байна. Болохоёо байгаа арадай сүүдэй һунгалта советскэ социалистическэ демократи хадаа буржуазна хуурмаг демократиһаа булюу һайн байһыень дахин харуулхань дамжаггүй.

С. Бадмаев, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлдэг обществын гэшүүн.

„Байкальский колхозник“

Һайшаалтай үүсхэл

„Красная Селенга“

[П]ушкинай нэрэмжэтэ колхозой [...]үүдэй уялга Байкало-Кударын [...]агай газетэдэ һаяхан толилог[...]

[С]ССР-эй Верховно Соведэй ойн [...]рай сессиин хандалга зүбшэн [...]ээд, энэ колхозой гэшүүд шэнэ [...]га абаа. Газетэдэ гараһан со[...]листическэ уялга соонь иигэжэ [...]дэнэ:

«Бидэнэр, Пушкинай нэрэмжэтэ артелиин малшад, СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин хандалга зүбшэн хэлсээд, коммунизм байгуулха тэмсэлдэ арадай хүсэ шадалые улам арьбадхаха гэһэн уряаень халуунаар дэмжэнэбди.

Гарахаяа байгаа 1958 ондо мал ажалаар иимэ юумэ хэхэ гэжэ шиидээбди: эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 140 центнер һү, 55 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдаһан газарай 100 гектар бүридэ 25 центнер гахайн мяха, 100 килограмм нооһо абаха. Энээниие дүүргэхын тулада малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха, үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй....»

[Э]нэ уялгаяа бэелүүлхын тулада [а]ртелиин гэшүүд үбэлдөө малай [аша]г шэмэ дээшэлүүлхэ тухайгаа [...]нэ. Үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгэ зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар нёдондонойхидо орходоо үбэлэй һаранuудта хоёр дахин ехэ һү һаахаар, жэлэй эсэс болотор 50 центнер гахайн мяха абахаар шиидээ.

Ерэхэ жэлдэ энэ артелиин малшад 100 эхэ малһаа: 96 тугал, 100 хурьга абаха, эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо абажа томо болгохо, үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха, хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалха, 120 эбэртэ бодо мал шахаха, 320 гахай шахажа, толгой бүриин 80 — 90 килограмм болотор таргалуулаад, гүрэндэ тушааха юм. Засагайнгаа дээдын газарай Хандалгада бодото хэрэгээрээ харюусахые аймагай бүхы малшадта эдэнэр хандаа.

Хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада эндэхи малшад оролдосотойгоор ажаллана, малаа тарган тобироор үбэлжүүлхэһээ гадна, ашаг шэмэ ехээр абахын тулада оролдоно. Һү ехээр һаахын түлөө аймагай мүрысөөндэ энэ колхозой малшад түрүүлжэ ябана.

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ колхозууд болон совхозууд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ зорилгоор шэмэтэ тэжээл ехээр бэлдэдэг болоо юм. Нүхэ, траншейнүүд, башнинууд сооһоонь силосые абаха гээшэ мал ажалдахи хүшэр хүдэлмэриин нэгэн болоно. Хэды иимэ байбашье, олон газарта энэ хүдэлмэри оньһон аргаар бүтээгдэдэг боложо шадаагүй байһаар.

Энээн тухай Сэлэнгын аймагай газетэ статья толилоо. Сүхын МТС-эй ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха талаар механик М. П. Каштан силос гаргаха түхеэрэлгэ зохёогоо гэжэ аймагай газетэ мэдээсэнэ. Энэ түхеэрэлгэнь һайн,, иишэ тиишэнь зөөжэ байхада таарамжатай.

Механик нүхэр Каштанай ухаалан зохёоһон энэ түхеэрэлгэ һаяхан «Коммунизм» колхоздо туршатдаа. Энэ туршалгада хабаадагшад нүхэр Каштанай зохёоһон түхеэрэлгые һайшаагаад, тэрэниие үшөө һайн болгохо тухай хэдэ хэдэн дурадхал оруулба. Эдэ дурадхалнуудые хараадаа абаад, Сүхын МТС иимэ түхеэрэлгэ олоор бэлдэхэнь.

Механик Каштанай зохёоһон энэ түхеэрэлгэ ехэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, энэ түхеэрэлгэ хэрэглэхэдэ малшадай ажал ехээр хүнгэржэ үгэхэ байна. Республикын МТС-үүд болон совхозууд заводой бэлэн түхеэрэлгэ хүлеэгээд, миин һайнгүйгөөр арга соогоо иимэрхүү түхеэрэлгэ зохёохо тухай бодомжолхо ёһотой.

СОЦИАЛИЗМЫН ЗАМААР

Монголой Арадай Республикын тогтоһоор 33 жэлэй ой гүйсэбэ

Агуухэ Октябриин революциин илан мандаһанай, дэлхэй дээрэхи хүдэлмэришэн таряашанай түрүүшын гүрэнэй Россида байгуулагдаһанай ашаар монгол арад зол жаргалтай болоһон юм.

МНР-эй Правительствын байшан. Тэрэнэй нюур таладань Сүхэ-Баторай, Чойбалсанай дурасхаалда зорюулан баригдаһан шарил.

Ородой пролетариадай илаһанай ашаар монгол арад үнэн сэхэ хани нүхэдтэй болоһон байгаа. Октябриин нүлөөн доро Монголдохи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ эхилээ һэн. Энэ революци 1921 ондо илажа, арадай засаг тогтоһон юм. Революциин илан мандаһанай ашаар харин империалистнууд намнагдаһан, доторой феодалнуудай засаг унагаагдаһан байгаа. Тиигэжэ арадай демократическа гүрэн байгуулагдаа һэн.

Арадай засагай тогтохо үедэ Монголой экономиконь угаа гээгдэнги байһан юм. Ороной баялигынь гол түлэб мал ажал байгаа. Монголдо ямаршье промышленность үгы байһан юм. Ороной баяд ноёдой, харин дарлагшадай эзэрхэн зонхилһоной эсэстэ ажалша олониитэ үгырэн хооһорхо туйлда ороод байба. Орон дотор демократическа хуули ёһо тогтоохын, ажахые хүгжөөхын тулада туйлай ехэ ажал хэгдэһэн юм.

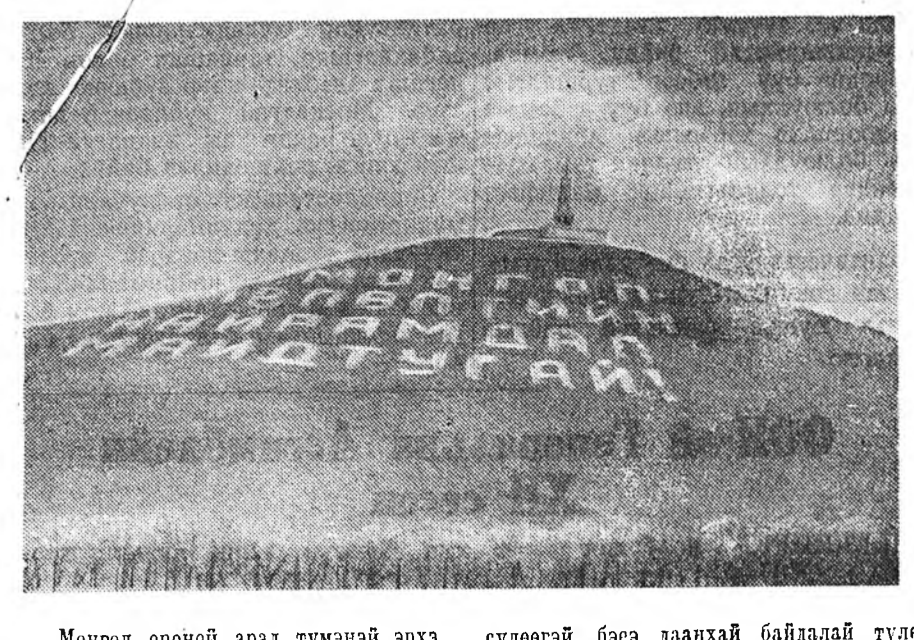

Монгол ороной арад түмэнэй эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ наһа бараһан советскэ сэрэгшэдэй дурасхаал болгон баригдаһан монумент.

Арадай революциин илаһанай һүүлээр МНР-эй хүгжэхэ замые тодорхойлхо тухай асуудал шиидхэхэ тушаа ехэ тэмсэл болоһон байгаа. Тэрэ үедэ бии боложо байһан национальна буржуази ороноо капиталистическэ замаар хүгжөөхэ һанаатай байгаа.

Монголой Арадай-революционно парти марксизм-ленинизмын хамагые илагша һургаалые хүтэлбэри болгон, монгол арадта тон зүб зам— капитализмые алад гараад, социализмда сэхэ шэлжэн орохо зам заажа үгэһэн байгаа. Монгол арад В. И. Ленинэй заажа үгэһэн энэ замаар ябажа, Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжын ашаар ороноо экономическа талаарнь хүгжөөхэдөө ехэ амжалта туйлаа.

Хэнтэйн аймагай «Хөдөлмөр» гэжэ нэгэдэлэй гэшүүд адууһа малаа үбшэнһөө һэргылхэ хэмжээ абажа байна.

Монголой Арадай Республикада түрэнэй национальна, кооперативна промышленность, мүнөө үеын хэлхеэ холбоон байгуулагдаа. Мүнөө орон дотор олон тоото промышленна предприяти, Чойбалсанай нэрэмжэтэ комбинат байгуулагданхай. Энэ комбинат долоон фабрика, заводһоо бүридэнэ. Комбинадай бүхы фабрика, заводуудынь мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаа. Һүүлэй үедэ орон дотор хүндэ промышленностиин шэнэ һалбаринууд, горнорудна, нефтяной, шулуу нүүрһэнэй, энергетическэ, мүн бусадшье һалбаринууд байгуулагдаа. МНР-эй промышленностиин гаргадаг бүхы продукцинь һүүлэй 17 жэлэй турша соо таба дахин ехэ болоһон байна.

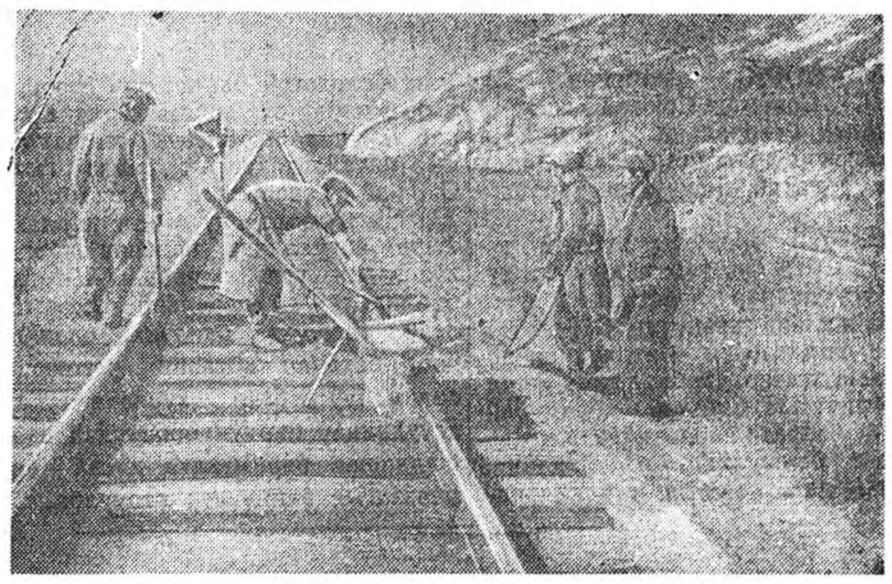

«Дархан» гэжэ станциин участогта түмэр зам заһабарилдаг бригада.

Промышленностиин хүгжэхэтэй хамта шэнэ түхэлэй хүдэлмэришэн анги, техническэ интеллигенци урган гараа. Монголой газар дээгүүр гараһан түмэр замые барилга ороной экономикодо. ажалшан арадай культурые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ удхашанартай байха юм.

Социалистическэ хүдөө ажахы ороной экономикодо ехэ һуури эзэлнэ. Мүнөө үеын техникээр хангагдаһан гүрэнэй ажахынууд, үбһэ сабшадаг станцинууд орон дотор олоор байгуулагдаа. Монголой малшадай дүрбэнэйнь нэгэ хубиһаа олонхинь үйлэдбэриин кооперативуудта хамтараа.

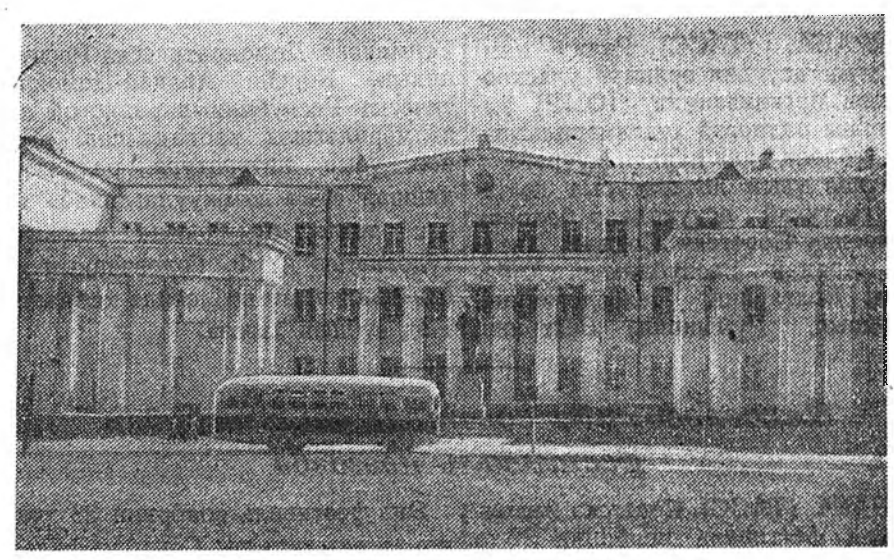

МНР-эй эрдэмэй хүреэлэнгэй байшан.

Орон дотор культурна революци болоһон байна. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал үгы болоо. Республикада 4 дээдэ һургуули, 16 техникум, 424 һургуули байгуулагдаа. МНР-тэ 7 хүн бүхэнэй нэгэниинь эрдэм номдо һурана. Наука, искусство, литература саг үргэлжэ хүгжэнэ, арадай интеллигенци урган тарана.

Эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанай, Арадай-революционно партиин зүб хүтэлбэриин ашаар лэ монгол арад иимэ ехэ амжалта туйлаа.

1957 оной май һарада Москвада Советскэ правительствотай МНР-эй Правительствын делегациин хэһэн хэлсээн монгол-совет арадуудай хоорондохи харилсаае саашадань улам һайжаруулха, ахадүүгэй хани барисаае бүри бэхижүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай юм.

Улан-Батор аэропортын шэнэ байшан.

ХИЛЫН СААНАҺАА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ОРОНУУДАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ, ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭНЭРЭЙ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДЕКЛАРАЦИ ТУХАЙ ХИЛЫН СААНА ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

АНГЛИ

ЛОНДОН, ноябриин 23. (ТАСС). Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Москвада баталан абаhан эб найрамдалай манифестые «Дейли Уоркер» гэжэ Англиин ажалшадай газетэ мүнөөдэр нэгэдэхи хуудаhандаа толилоо. Эб найрамдалай хэрэгые хамгаалжа болохо юм, дайн эрхэ бэшэ болохогүй юм гэжэ газетэ заана. Москвада болоhон зүблөөнэй hүүлээр социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй баталан абаhан энэ түүхэтэ хандалга угаа ехэ удхашанартай байна. Атомна, водородно буу зэбсэг туршалгые дары болюулхын, энэ буу зэбсэгые үйлэдбэрилхэ, хэрэглэхэ ябадалые дары болюулхын түлөө тэмсэхые мүнөөдэр толилогдоhон манифест уряална.

Политическэ угаа ехэ удхашанартай энэ документ тушаа буржуазна хэблэл юушье бэшэнгүй байхые оролдоно.

ХИТАД

ПЕКИН, ноябриин 23. (ТАСС). Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнэй декларацие, эб найрамдалай манифестые хитадай арадай олонитэ түлэй хэээр hайшааба гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Манай саг үедэ гараhан энэ түүхэтэ шухала документнүүдые Пекинэй, Шанхайн, Тяньцзиниин, мүн Хитадай бусадшье городуудай предприятинуудай, эмхи зургаануудай ажалшад, гүрэнэй ажахынуудай, хүдөө ажахын кооперативуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшад, тараашад болон hүргагшад эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэнэ. Москвагай зүблөөнэй документнүүд hаяар хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэжэ эхилхэ байна.

Социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнэй декларацие, эб найрамдалай манифест олон тиражтайгаар ном болгон хэблэгдэhээр хэблэлдэхэдэжэ байна.

ГЕРМАНИ

БЕРЛИН, ноябриин 23. (ТАСС). ГДР-эй элдэб партинуудай, демократическа организацинуудай газетэнүүд түрүүлшэнгээ хуудаhануудта Москвада болоhон коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөн тухай мэдээсэлые, тэрэшэлэн эб найрамдалай манифестые бултыень мүнөөдэр нэгэдэхи хуудаhануудта толилоо.

Бүхы дэлхэй дээрэ ажаhуудаг хүн зон эб найрамдал хүсэнэ гэжэ «Трибюне» гэдэг профсоюзна газетэ бэшэнэ.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, ноябриин 23. (ТАСС). Социалистическэ гүрэнүүдэй коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөнэй декларации тухайда Польшын центральна газетэнүүд мүнөөдэр ехээр бэшээ. Декларации уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай байна, социалистическэ оронуудай бата нэгэдэлые, хани харилсаае саашадаа улам бэхижүүлхын түлөө ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ газетэнүүд заана.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесси

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 23. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани үсэгэлдэр болоо. «Онсо яаралтайгаар туhаламжа үзүүлхэ ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд» тухай ООН-эй Генеральна секретариин хэлэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ зэбсэгтэ хүсэнүүд Англиин, Франциин, Израилиин Египедтэ эсэргүүгээр добтолон орохоноhь hүүлээр байгуулагдаад, мүнөө үедэ Египет Израиль хоёрой хилэ дээрэ байна.

«Онсо яаралтайгаар туhаламжа үзүүлхэ» энэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые барихын тула бэрхэшээлэй тохёолдохо байhан тухай, эдэ сэрэгүүдые барихын тула бүри олон гүрэнэй зөөри элсүүлэн үгэхэ шухала байhан тухай hанамжа элидхэл дотор хэлэгдээ.

ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай, эдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые бариха зөөри зөөшэ тухай асуудалаар Советскэ Союзай хараа бодол тушаа СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев хэлээ.

«Онсо яаралтайгаар туhаламжа үзүүлхэ» ООН-эй сэрэгүүдые барихын тула мүнгэ зөөри шэнээр hомолхо тухай генеральна секретариин гүйлтые советскэ делегаци дэмжэхэгүй байна, энэ асуудалаар табигдаhан резолюцие бурууштааажа голосоо үгэхэ юм гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ А. А. Соболев мэдүүлээ.

ООН-эй сэрэгүүдые барихын тулада мүнгэ hомолхо тушаа генеральна секретариин дурадхалые олон делегацууд, тэрэ тоодо Чехословакиин, Болгариин, Албаниин, Румыниин, Мексикын, Эквадорай, Гватемалын, Чилиин, Грециин, Аргентинын, мүн бусадшье гүрэнүүдэй делегацууд буруушаагаа.

Канадын түлөөлэгшын дурадхаhан проектээр абтаhан резолюци 51 голосоор баталан абтаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесси дээрэ Советскэ Союзай делегациин хэлэн мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 23. (ТАСС). Советскэ Союзай делегаци үсэгэлдэр Генеральна Ассамблейн XII сессиин делегацинуудай дунда иимэ удхатай мэдүүлгэ тараажа үгөө:

Баруунай оронууд, тубхын түрүүндэ США буу зэбсэг хуряаха тушаа асуудалаар хэлсээ хэхэ дурагүй байна, эдэ гүрэнүүд ООН-до тад ондоо шиидхэбэри баталуулан абхуулхые хүсэнэ, хэрбээ тиимэ шиидхэбэринүүдые баталан абаад байбал буу зэбсэг яаралтайгаар тухээрэлгые болюулха, атомна дайнай аюулые зайсуулха хэрэгтэ ямаршье туhа болохогүй байна, энэ ёhоороо хэлэбэл буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар хэлсээн саашадаашье баталагдахагүй байна гэжэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн XII сесси дээрэ буу зэбсэг хуряаха тушаа асуудалаар болоhон зүбшэн хэлсэлгын үедэ элирбэ. США-гэй баалалтаар, Генеральна Ассамблейн гэшүүдэй диилэнхи олонхидоор батлан абтаhан резолюци хадаа буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар баруун оронуудай саашадаашье баримталха хүсэл эрмэлзэлые элирүүлэн харуулба.

Социалистическэ оронуудай радиогой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болождуурэбэ

ТИРАНА, (ТАСС). Радио дамжуулгын асуудал эрхилхэ уласхоорондын организацин (ОИР) эмхидхэhэн радиогой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ hаяхан дүүрэбэ.

Мүнөө үеын литературые дэлгэрүүлхэ тухай асуудалаар болоhон зүблөөндэ Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, Албаниин, Болгариин, Чехословакиин, Польшын, Румыниин, Венгриин, Германска Демократическа Республикын, Корейн Арадай-Демократическа Республикын радиогой хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа. «Мүнөө үеын литература радиогоор хайшан гэжэ дамжуулагдаhаб» гэhэн темээр бухэсоюзна радиогой түлөөлэгшэ А. Ф. Головченкын хэлэhэн элидхэлые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

Чехословакида советскэ фильмнүүдэй фестиваль нээгдэбэ

ПРАГА, (ТАСС). Советскэ фильмнүүдэй фестиваль ноябриин 22-то Прагада нээгдээ. Энэ фестиваль Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо, Чехословаки Советскэ Союз хоёрой хани барисаанай hарада зорюулагдаа.

Энэ фестиваль ноябриин 28 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм. Советскэ фильмнүүдэй фестивальнууд бүхы областьнуудта, районудо мэдэлтэй ехэ ехэ городуудта нэгэн доро болохо байна.

Марокко Тунис хоёрой хоорондо хэлсээн баталагдаба

ПАРИЖ, (ТАСС). Тунисай президент Хабиб Бургиба Рабадта Мароккын корольтой хоёр үдэр соо хэлсээ хээд, ноябриин 20-до нютагаа бусаба. Хоёр ороной толгойлогшонор хэлсээ хэхэдээ Алжир тухай асуудалда ехэ анхарал хандуулаа.

Хэлсээнэй дүүрэhэнэй hүүлээр Рабадта коммюнике толилогдоо. «Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хуули ёhые хараадаа абажа, Алжирай асуудалые амгалан ёhоор, зүбөөр шиидхэхэ шухала» гэжэ коммюнике дотор уряалагдаа. Франциин, Алжирай түлөөлэгшэдэй хоорондо хэлсээ хэгдэхэ ёhотой байhаае «алжир арадта эсэргүү дайн байлдаае болюулжа», «алжир арадта эрхэ сүлөө олгохо шухала» гэжэ хоёр ороной толгойлогшонор мэдүүлбэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, (ТАСС). Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин подразделенинүүд ноябриин 21, 22-то Франциин сэрэгүүдтэй шангаар тулалдаа гэжэ Алжирай хэблэл мэдээсэнэ.

Агадир шадар (Тлемсенhээ холо бэшэ газарта) хабсагайн хабшалда байлдадаг партизануудые Франциин сэрэгүүд артиллереер буудажа, 22 хүниие алаа, 10-ынь плендэ абаhан байна.

Тимимун, Сиди-Бель-Аббес, Сайда гэжэ нютагуудта мүн лэ шанга тулалдаан боложо үргэлжэлбэ. Франциин сэрэгэйхидэй хоролто гэлтэ хэблэлдэ мэдээсэгдээгүй. Филиппвильhээ Константина ошохо замда эд бараа шэрэдэг нэгэ поезд рельсhээ халяагдаа.

Колониальна засагаархид алжир арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшадые шангаар хэлмэжэ эхилбэ.

Гүрэнэй департаментынхид hанаагаа зобоно

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Патет-Лаогой түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар Лаосто коалиционно правительствын байгуулагдаhантай дашарамдуулагдан США-гэй дипломатическа ведомствын хүдэлмэрилэгшэдэй hанаагаа ехээр зобоно. Гүрэнэй департамент тусхай мэдүүлгэ толилбо. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Лаосто түхёолдоhон байдал тушаа Холбоото Штадууд «hанаагаа ехээр зобоно».

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

☆ Будапешт Москва хоёрой хоорондо «ТУ-104» гэжэ реактивна пассажирска самолёт ябажа эхилбэ. «ТУ-104» гэжэ самолёт ноябриин 19-нэй үглөөгүүр Ферихедьскэ аэродром дээрэ түрүүшынхеэ ерээ. Иимэ самолёдууд неделидээ нэгэ дахин ябаха юм.

☆ Монтевидеодо советскэ номуудай выставкэ хаагдаба. Энэ выставкые Уругвайн, Совет оронэй хоорондо культурна холбоо барисаа байгуулха институт эмхидхээ. Уругвайн нийслэл хотын ажалшадай выставкые ехээр hонирхон хараа.

☆ Бирмын Союзай премьер-министрын орлогшо У Чжо Нейн түрүүтэй Бирмын правительствын делегаци Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Софи город ерээ.

☆ КНР-эй Гүрэнэй Совет хашарhан мүнгэнүүдые гаргаха тухай тогтоол толилоо гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Байгша оной декабриин 1-hээ 1, 2, 5 фэниин сэнтэй хашарhан мүнгэнүүд гаргагдажа эхилхэ байна. Эдэ мүнгэнүүд саарhан мүнгэнтэй адли худалдаа наймаанай эрьесэдэ ябаха юм.

☆ Уранзураашад-карикатуристнуудай зураhан зурагуудай уласхоорондын выставкэ Берлиндэ нээгдэбэ. Энэ выставкэдэ 17 гүрэнэй уранзураашад, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Даниин, Румыниин, ГДР-эй, Сириин, ФРГ-гэй, Франциин карикатуристнууд хабаадалсаа.

☆ Ноябриин 5-hаа 17 хүрэтэр Вьетнамай Демократическа Республикада советскэ фильмнүүдэй фестиваль болоо. Фестивалиин үедэ 540 киносеанс үнгэрөө. Тэдэ киносеансуудта 600 мянга гаран хүн хабаадаа.

Манай республикын hонин

Амаралтын үдэр, БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ. Л. Хайдуровай фото.

РАССКАЗ Шагнал

—Нүхэр гвардиин полковник, Танай захиралтые дүүргээб: хэлхээ холбоон саг соогоо байгуулагдаа. Рядовой Бадмаев элидхэнэ,—гэжэ набтаршаг, мүрэлхэг бэетэй, шаб гэhэн солдат таб-яб байса ёhолон элидхэлээд, сэб сэхэ зогсоно.

Полковник Андрей Кириллович Толстухин бүхы hанаагаа шахуу сэрэгэй алба хэбэшье, мүнөө Бадмаевые хараад, эжэлүүдгүй омогорхолтойгоор бодобо: «ёhотойл солдат! Иимэ хүнүүдтэй байхада ямаршье аюул аймшагтай бэшэ. Тиимэ...»

Бадмаевай самсадахи ялайтараа үнгэлэгдэhэн шагтанууд, үбсүүндэнь «Эрхим связистын» гэмдэг, комсомольско значок, спортын «III-разрядэ» гэхэ мэтэнь сонхоор тударан наранай гэрэлдэ тус тустаа өөhэдын үнгөөр толорно. Сабхинь ханамжатайгаар елысэ аршагданхай. Самсадань нэгэхэншье уршалаагүй, арадахи уршалаань хурягданхай.

—Танда гушан минутын болзор үгтөө hэн бэзэ?—гэжэ полковник зөөлэхэнөөр hураба.

—Тон зүб, гушан минута, нүхэр полковник!

—Замдаа хэды шэнээн ябаабта?

—Мэдэнэгүйб, нүхэр полковник. Намда часы үгы. Тиимэhээ би холо гүйдэлөөрөө ябааб,—гээд Бадмаев юундэшьеб халта улайжа, зэмэтэй юумэндэл дуугарба.

—Тэрэ хүрэтэр хэды километр болохоб?

—Гурба үлүүтэй, нүхэр полковник!

Андрей Кирилловичын сэдьхэлдэ эсэгэ хүнэй энхэргэн бодол түрэнэ.

—Та хэдыдэнь утаhа холбоод, үшөө бэеэ заhажа үрдеэ гээшэтэ?—гэжэ полковник асууба.

Тиигээд харюушье хүлеэнгүй, «зүб» гэжэ аалиханааршье hаа, досоохоо хүсэтэйгөөр үгэнүүдээ илгаан үргэлжэлбэ:—Эсэгэ оронойнгоо, арадайнгаа, партиингаа найдаhан нантин уялгые зүбөөр ойлгохоhоо гадна, дайсад тухай агшан зуураашье мартаха ёhогүйбди,—гээд ойро зуура бодолгото болоhоной hүүлдэ: —биднээр ямаршье сагта, ямаршье доботолгоо харюу үгэхөөр бэлэн байха ёhотойбди.

Тиин, үбгэн полковник сарбууhаа часаа тайлажа, Бадмаевта hарбайба:

—Бари! Хээээдэшье зүбөөр ябадаг байха.

—Нүхэр гвардиин полковник...—гээд Бадмаевай эхилэнтэр, полкын командир гараараа зангаад:

—Зүүжэ яба,—гэбэ.

Д. Мункуев.

Заречье тосхоной түүхэhээ

1888 оной эхин багаар Черниговскэ губерниин Орловка тосхоной 15 украин бүлэ холын Сибириин ой тайгаа худар зол хуби бэдэржэ, Кабанск хүрэтэр ерэhэн байгаа. Тиихэ зуураа түмэр харгыда ажалладжа, үл залгаха мүнгэ олодог байба. Тиигэhээр байтар Тимлюй, Елань тосхонуудай зоной зүбшөөлөөр Байгалай эрьедэхи ой тайга соо hуурижаха гэжэ тэдэнэр шиидэhэн юм.

Тэндэ 7 бүлэ айл гэр байра барижа, тарилга хэжэ эхилээ hэн. Тиигэжэ тэндэ украин тараашадай тосхон бии боложо, Заречье гэжэ нэрлэгдэжэ бэлэй. Тэдэ шэнэ газарта hуурижаhан тараашад урданайнь хүнэй хүшэр байдалтай, эрдэмдэшье hураха, медицинскэ туhаламжа абаха аргагүй байгаа. Ажалаа зондо эрхэ сүлөө олгоhон Агуухэ Октябрь Заречье тосхоной байдалые үндэhөөрнь хубилгаа.

Энэ тосхоной ажалшад Сухая гэжэ тосхоной ород ахадүүнэртэй хамта эбтэй эетэйгээр ажаhууна. Энэ хоёр тосхоной колхозууд хамтаржа, «40 лет Октября» гэжэ хүдөө ажахын томо артель тогтоогоо. Мүнөө эндэ 2 магазин, пекарни, библиотекэ, 2 клуб, хэлхээ холбооной отделени, радиоузел бии.

Колхозой ажахы жэл ерэхэ бүри үргэжэжэ байна. 4 автомашинатай, 2 тракторгай, хэдэн моторно лодкотой, өөрын пилорама, электростанцитай юм.

Колхозойнгоо ниитын ажахые хүгжөөхын тула Заречье тосхонойхид эрмэлзэн ажаллана.

И. Бурдуковский.

Байкало-Кудара.

„Байгалай толон“ журналай 5-дахи номер

«Байгалай толон» журналай 5-дахи номер хэблэгдэн гараад, ... хигшадта элигээгдэжэ байна. Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойдо ... рюулагдаhан олон материал энэ ... мерто толилогдонхой юм. Советэ ... сагай үедэ дэбжэhэн түрүү колх ... нигууд, хүдэлмэришэд, артистнууд, уранзохёолшод, хүгжэмшэд, ... чуудтухай эндэ хэлэгдэнэ.

Уранзохёолшо Николай Дамд... нэй «Октябриин поэмэ», Намж... Балдано болон Семен Метелица... «Забайкальская быль» гэжэ зу... «Стихи незабываемых лет» гэж... суглуулбари толилогдоо. Ленин... градай уранзохёолшо генерал-май... ор В. Андреевэй «Его звали Петр... вич» гэhэн повесть дотор Эсэргүү... ноо хамгаалгын Агуухэ дайн... үедэ баатарлигаар тэмсэhэн сэрэ... тухай хэлэгдэнэ.

«Урган мандаhан Дэрэстэй нютаг» гэжэ очерк соогоо Т. Башкуе... бурят тосхоной урдын ба мүнөөн... байдалые эли тодоор харуулаа. Мүн Дамба Жалсараевай «Юрэ... Сын hамар» гэhэн гаршагтай шүлэг... толилогдоо.

«Совет засагай түлөө» гэhэн бүл... соо Бурят-Монголдо Совет засаг... тогтоохын түлөө тэмсэгшэдтэ зо... рюулагдаhан статья, очеркүүд... бии. Дээдэ Үдын Соведэй түрүү... шын түрүүлэгшэ В. М. Серов, волос... ком Павел Балтахинов, командир... Е. В. Лебедев болон бусад түү... эндэ хэлэгдэнэ.

Монгол Арадай Республикын... айлшаар ошоhон, СССР-эй Верхов... но Соведэй делегациин толгойлог... шо А. У. Хахаловай замай тэмдэг... лэл журналда толилогдобо.

Критикэ ба библиографи гэжэ... бүлэг, культурна ажабайдалай хр... нико, мүн энэ номертоhь бии. Ураг... зураашад Сахаровская, Москале... Балдаев гэгшэдэй зурагуудаар, ... дэб фотонуудаар энэ номер... гоёогдоhон байна.

Уранhайханай харалга

Түмэр замай хүдэлмэришэд... клубуудай дэргэдэхи кружогууд... хабаадагшад урац бэлигтэнэй hан... харалга hаяхан Улан-Үдэдэ болоо... Улан-Удын паровозно депогой... хүнhөө бүридэhэн коллектив 36 н... мер харуулаа. Дууша слесарь В... рис Велигурскиин хүтэлбэрээр, ш... тухай дууе hүртэй hайнаар дуул... лаба. Нариин приборнуудай цехэ... мастер Холодков, электрогагнуур... хэдэг цехын мастер Рябцев гэгш... дэй шог дуунуудые дуулахадаа... бүхы зал нэрьемэ альга ташаалга... угтаа.

Эндэ харуулагдаhан олон үндэ... яhатанай хатарнууд дура буляа... гоё hайханаар наадагдаа.

Харалгын жюри энэ коллективы... ВЦСПС-эй Бүхэсоюзна шагнал... хүртөөхыень гуйжа, зууршалба.

В. Иванов.

ОЙДО БОЛОhОН УШАР

Ангуушан баабгайтай тулалдаба

Безымянка гэжэ горхоной эхиндэ болоhон нэгэ ушар тухай доро хэлэгдэжэ. Ангуушан Яков Ильич Кичигин үбэлэйнгөө зэмсэгээ нэгэ үглөөгүүр эртэ гараа hэн ха. Ой тайга hаял нойрhоо сэлмэжэ байгаа бэлэй.

Үдхэн гэгшын хүшын сардуулай шэрэнги соогуур Яков Ильич арай гэжэ ябажа байтарнь гэнтэ нохойн хусаха абяан дуулдаба ха. «Пулька» гэжэ нохойнь гангинажа байгаад хусажа байгаа hэн. Ямар юумые нитэрээ бооруно, хусана гээшэб гэжэ ухаандаа оруулаад, нохойн дуун тээшэ алхалба.

Яков Ильичын шэрэнгиин забhараар харахадань, 15 метр тухай газарта томо гэгшын хүша тойроод нохойн олигүйгөөр хусажа байба. Нохой тээшээ алхалжа бүри дүтэ ерээд ябахадань, тэрэ хуша модон дээрэhээ мантан томо баабгай тэhэ хүрэн hүртэй ... баабгай бууга бэлдэжэ ... Энэнь эмэ баабгай байгаа ха. «Пулька» нохой хусажа, энэ баабгайе үбэлэйнь унтарhаа хүдэлүүлэhэн байгаа. Нохойн хусахада, энэ баабгай модон өөдэ аhаhан байлтай.

Мантан томо зэрлиг амитай эсэргүүшоод байхадаа Яков Ильич бууга hомолжо үрьдээ. Тиигэhээр мүнөөдэр ... баабгай руу ха. Шархатахадаа бүри гаараа hэн. Баабгай амаа ехэ гэгшээр ангайгаад ангуушан тээшэ агшажа ерээ ха. Үрөө hэн хүшэнь зууhахэдэ. Тэрэ зуура нүхэр Кичигин бууга ... гараа баабгайн толгой руу буудаха абаба ха. Тиигэhэн бэлэйшье гэхэдэнь баабгайн гаргаhаа мултаржа, модо дайраад холо hүрэшэбэ ха. Ингэжэ тулалдажа байхадаа ангуушан үшөөл сүлөөтэй, далаа мүртөө үргэлжэ ябаhан котомкоёо абаад хаяба. Тиигээд hүхэ тээшээ харахадань тэрэнь бээhээн тээ холо хэтээ. Хойто хүл дэрээрээ бодоhон баабгай ангуушание дороо дараhаяа hэдэн, зүүн гарыень ехэ hабараараа hабардан бажуурба. Иигэжэ ангуушан ан хоёрой хоорондо байхадань шэлэ хүзүүндэнь нохойн аhашоод байhые баабгайн гэдэргэ ойлгоношье үгы. Имагтал эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэhэнэй ашаар энэ ангуушан амиды үлөө hэн. Энэ хорото анда гараа зуулгаад байhан ангуушан хүша модоной хүзүүртэ бэеэрээ тулаад хэлыдые үбшэнтэй байгаа hаань, гараа улам саашань ама руунь түлхихэл байгаа ха.

Тиигэ тиигэhээр байтарынь гарынь улам саашаа ама руунь орожол байгаа hэн ха. Хоолзуур руунь гараа орохоор ургэж аманиинь нэгэ бага hула болоо. hүүлэй hүдэлдэ энэ мантан баабгай гэдэргээ сухараа. Яков Ильич удаан саг соо тулалдажа тэнхээ тамираа алдажа, хүл дээрээ байжа ядаад, үбгэн дээрээ hуушоо. Тиигээшье hаань, гарынь баабгайн амандаа зуугаатай байhан зандаа. Баабгайтай удаан тулалдажа бахардаад, түрүүшээр хутагатай ябаhанаа мартажархёод байhанаа баруун гараараа бэhэдээ, байгаан хутагаяа hугалан абаба. Түрүүн хадхахадаа баруун шэхэ руунь ябуулжархёо. Удаань үхэлтэй газар руунь шаглуулээд, ... руунь халхажа угаан алдаба. Ингэжэ ... тайгын өөрто томо ... гэгшын хорото ... тай гапсаараа ... тулалдажа, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ ... нэй ашаар Яков Ильич ... энэ арьяатайн ... нийе диилээ.

Айхабтар хүсэтэй сухалтай арьяатай ... тай носолдожо, ... hээ тэнхээ ... hан ангуушан ... гайн ... гараа hүгалж... абаhан байна.

Тэрэ үдэртөө Яков Ильич Кичигин ... рячинск тосхон ... рэжэ ерээ. ... дэнь медицинскэ ... hаламжа үзүүлэ...

«Знамя Победы» ... гэжэ Прибайкаль... ска аймагай газетэ... hээ абтаба.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00591. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5733.